

Händer i Nätverket

- EBH Live, eller rollspel för dig som vill kommunicera marksaneringsärenden är ett seminarium i anorlunda tappning som anordnas den 3 november av Renare Mark Syd i Hässleholm [Läs mer](#)
- Renotvätten – Studiebesöket i augusti gav mersmak och den 4 november bjuder Region Mälardalen återigen in till seminarium och studiebesök [Läs mer](#)
- Seminarium i Bengtsfors den 18 november, arrangörer är Renare Mark Väst och Bengtsfors kommun. [Läs mer](#)
- Utmaningar och möjligheter kring deponier, [Seminarium den 26 november i Malmö](#).
- Vårmöte 2016 i Göteborg den 16-17 mars, Call for abstract finns nu på [Nätverkets hemsida!](#)

Nätverket Renare Marks nyhetsbrev distribueras till samtliga medlemmar i nätverket via e-post. Nätverket är öppet för alla intresserade. Enskilt medlemskap kan tecknas av alla, för företag finns korporativt medlemskap. Mer information finns på nätverkets hemsida eller kan fås genom att skicka e-post till nätverket. Bidrag till Nyhetsbrev tas gärna emot.

REDAKTION:

Nyhetsbrev:
Johanna Svederud, 0707-21 02 89
johanna.svederud@liljemark.net

Hemsida:
Peter Harms-Ringdahl, 072-523 43 40
peter.harms-ringdahl@empirikon.se

ANSVARIG UTGIVARE:

Ordförande:
Malin Norin, 031-771 50 55
malin.norin@ncc.se

Nätverket Renare Mark
c/o Ekorola AB
Fabriksgatan 23
891 33 Örnsköldsvik

Med utsikt över Lappporten, bilden tagen i anslutning till Seminariet *Att flytta en stad*, i Kiruna den 16-17 september. Läs mer på [sidan 4](#)
Foto: Johanna Svederud, Liljemark Consulting

Hösthälsningar från Renare Mark

Efter en fin sensommar har hösten kommit och vi på Renare Mark hälsar er välkomna att delta i höstens och vinterns fullspäckade program. Flera spännande nationella och regionala seminarier och studiebesök väntar runt hörnet, information om aktiviteterna hittar ni både på nätverkets hemsida och här i nyhetsbrevet.

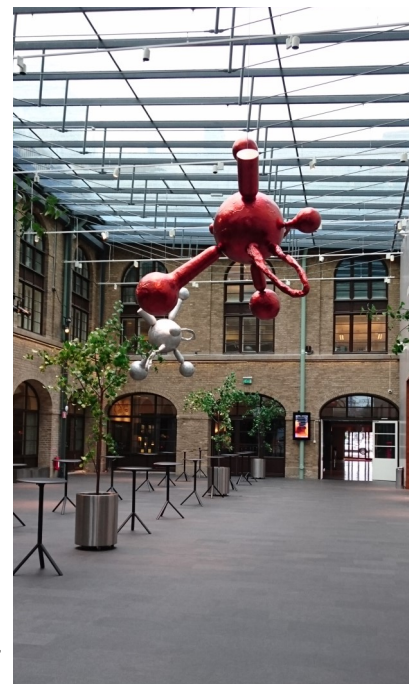
Vårmöte på Clarion Post i Göteborg, boka in den 16-17 mars 2016

Planeringen av Renare Marks Vårmöte 2016 pågår förfullt! Temat för Vårmötet är *Kommunikation och samhällsnytta - att samverka för en bättre miljö*.

Call for abstract finns på Renare Marks [hemsida](#), och vi väntar med spänning på alla intressanta förslag som är på väg in! Senast den 30 oktober vill vi ha ditt förslag på föredrag, poster eller debatt till Vårmötet!

Boka även in den 15 mars, då vi smygstartar Vårmötet med ett studiebesök. Dagen avrundas med ett mingel och middag på Clarion Hotel Post.

Håll utkik efter ytterligare information på hemsida och sociala medier, då vi kommer att uppdatera er kontinuerligt under planeringens gång!

Snart redo för utställning i Clarions stora ljusgård!

Har du skrivit det bästa exjobbet 2015?

Nätverket Renare Mark söker nu efter 2015 års bästa exjobb. Arbetet ska ha en direkt koppling till förorenade områden och efterbehandling, och belysa området ur ett naturvetenskapligt, tekniskt, ekonomiskt, socialt eller juridiskt perspektiv.

Utöver en prissumma om 15 000 kronor får vinnare presentera sitt examensarbete på Vårmötet 2016 inför mer än 400 branschkollegor.

Bidragen kan inlämnas av institution, företag eller författarna själva. Inlämnade bidrag kommer att utvärderas av Nätverkets priskommitté som består av ca 5 representanter från branschen, varav en från styrelsen. I samband med Vårmötet betalas konferensavgift, resa och boende av Renare Mark.

Kriterierna för Bästa exjobb lägger tyngdvikten vid nyhet och nytta för branschen men följer i övrigt framtagna krav vid universitet och högskola enligt följande:

- 1) Nyhetsvärde för branschen
- 2) Nyttä för branschen
- 3) Fronten för forskningen; vetenskaplighet, stringens
- 4) Ingående moment (t ex litteraturstudie, fältarbete, laboratoriearbete, analys, modeller)
- 5) Avgränsning och måluppfyllelse
- 6) Utformning och presentation

Samtliga inkomna examensarbeten läggs ut på Renare Marks hemsida. Skicka examensarbetet i digitalt format till nätverkets koordinator [Johanna Svederud](#), senast den 1 februari 2016. Märk meddelandet "Bästa Exjobb 2015" För frågor går det även bra att kontakta Johanna på 0707-21 02 89.

Foto: Kent Högberg, ÅGAB Syd AB

Seminarium om utmaningar och möjligheter kring deponier

Den 26 november bjuder Renare Mark in till ett seminarium med temat deponier, ett ämne som rymmer både historik och nytänkande. Under en heldag i Malmö kommer vi att få lyssna till föredrags-hållare från bland annat Avfall Sverige, Ragn-Sells, Golder och Gärde-Wesslau.

Vi kommer bland annat att få lära oss mer om vad det nya EU-regelverket gällande avfallsklassning innebär samt hur deponiskatt kan användas som styrmedel. Vi kommer även titta närmare på nedlagda deponier, hur går det till att avgränsa avfall med hjälp av geofysiska metoder? Hur ser juridiken kring nedlagda deponier ut och går det att utvinna värdefulla material från dem?

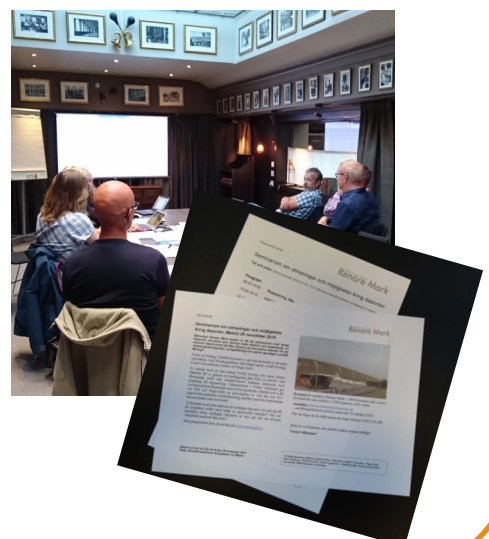
Sista anmälningsdag är 25 oktober, ytterligare information samt anmälningsblankett hittar ni på [Nätverkets hemsida](#)

Vill du vara med och arrangera 2016 års första seminarium?

Nätverket renare mark vill öka våra medlemmars möjlighet att vara med och påverka innehåll och form på våra seminarier. Som ett led i detta provar vi nu att utlysa en plats i arrangörsgruppen för ett seminarium med temat arbetsmiljö som går av stapeln den 11 februari i Stockholm.

Att vara en medlem i arrangörsgruppen innebär att du har möjlighet att bland annat påverka val av vilka teman som vi ska ta upp och med vilka föredragshållare. Det är inte ovanligt att medlemmar av arrangörsgruppen även är med och håller föredrag. Den arbetsinsats som tillkommer är telefonmöten ca 2-3 gånger i månaden fram till seminariet, samt handräckning under seminariet. Givetvis går du gratis på seminariet.

Vi letar efter en person som har erfarenhet av arbetsmiljöfrågor, gärna med ett perspektiv från entreprenad, myndigheter eller juridik. Om du känner dig träffad, mejla [Johanna Svederud](#) och berätta lite om dig själv och varför du vill vara med i arrangörsgruppen. Vi vill ha ditt mejl senast den 15 oktober.

Nyheter från Renare Marks regionala avdelningar

Region Syd

Den 3 november bjuder Region Syd in till seminariet *EBH Live, eller rollspel för dig som vill kommunicera marksaneringsärenden*. Under en eftermiddag i Hässleholm står kommunikation mellan olika aktörer inom området förorenad mark i fokus.

Seminariet framförs ett rollspel baserat ett EBH-ärende, där ensemblen belyser hur svårt det kan vara att kommunicera något som i en första anblick ser enkelt ut. Den första akten följs av en gruppdiskussion där målet är att få fram konkreta förslag på hur kommunikationen kan förbättras. Dagen avrundas med att en andra akt framförs, där deltagarnas förslag till förbättra kommunikation kan sättas på prov.

Ytterligare information och instruktioner kring anmälningar finns på [Nätverkets hemsida](#).

Region Väst

För att fira att Erfarenhetsrapporten från saneringen av EKA-Bengtstors är färdigställd bjuder Renare Marks Region Väst och Bengtstors Kommun in till ett seminarium och studiebesök den 18 november vid EKA Miljörum. Efter ca 25 år av industriell verksamhet under början av 1900-talet var EKA-området kraftigt förorenat av bland annat kvicksilver och dioxin. Efter många år av utredningar och sanering utgörs området nu av EKA Miljörum, som är det första av sitt slag i Sverige.

Under en heldag kommer vi att förkovra oss i allt från kvicksilver i fri fas till kommunikation genom moderna hållristningar. Seminariet knyter an till den workshop som genomfördes under Vårmötet 2015, då ett av fokusområdena var kunskapsåterföring. Det finns många lärdomar från ett projekt som EKA-Bengtstors, och seminariet avrundas med att diskutera hur man på bästa sätt kan nå ut med denna kunskap till branschen. För att främja kunskapsspridning kommer även deltagarna att få varsin kopia av Erfarenhetsrapporten.

Mer information och anmälningsblankett hittar ni på [Nätverkets hemsida](#). Obs, det finns endast 40 platser så det är först till kvarn som gäller!

Foto: Ulrika Larson, Empirikon Konsult

Foto: Elin Pirard, Liljemark Consulting

Region Mälardalen

Region Mälardalen gör en favorit i repris och bjuder in till ett nytt seminarium och studiebesök vid Reno Kemomat i Visby. Den 4 november får ni lära en chans att lära er mer om termisk sanering av kloretrade lösningsmedel, och titta på den första saneringen som genomförs i Sverige med metoden EHR (Electrical Resistance Heating).

Program samt anmälningsblanketter hittar ni på [Nätverkets hemsida](#). En sammanfattning av föregående studiebesök hittar ni på [sidan 6](#).

Region Norr

I Region Norr är planeringen för en studieresa till Vasa i full gång. Studiebesöket anordnas i samband med regionens årsmöte, och preliminärt datum är den 23 februari 2016. Under resans gång kommer deltagarna att få besöka flera siter i Vasa för att få en inblick i hur arbetet med förorenade områden ser ut i Finland, fokus kommer att ligga på sulfittjordar och förorenade sediment. Studiebesöket hålls i samarbete med Vasa kommun och finska miljöministeriet.

Håll utkik på hemsidan och sociala medier för mer information framöver!

Region Öst

I Region Öst har planeringen för ett event innan jul precis påbörjats, håll ögonen öppna för mer information!

Foto: Johanna Svederud, Liljemark Consulting

Att flytta en stad - seminarium och studiebesök i Kiruna, 16-17 september

Under två dimmiga dagar i Kiruna samlades närmare 50 av nätverkets medlemmar för att lära oss mer om Kiruna, den stundande flytten av staden och om gruvan.

Den 16 september inleddes på Camp Ripan med ett eftermiddagsseminarium. Deltagarna hälsades välkomna av Anneli Liljemark (Liljemark Consulting), moderator för dagen och därefter tog Lena Furuhojde (NCC) vid och berättade om de utmaningar och möjligheter en byggare ställs inför vid flytten av Kiruna. Delar av Kiruna kommer att flyttas till tidigare industriområden, och med detta följer markföroreningar. Sweco har genomfört markundersökningar för att kartlägga föroreningssituationen, vilket Therese Hartnor och Elsa Peinerud berättade mer om.

LKAB och gruvan har en stor roll i Kirunas historia och framtid. Johan Turner och Susanne Rosling från LKAB gav oss en introduktion till LKABs och gruvans roll i Kiruna och den stundande samhällsomvandlingen. Vi fick även en inblick i hur gruvdriften ser ut, och hur utvinningen av djupare delar av malmkroppen har gett upphov till den sprickzonen som föregått flytten av staden.

Seminarier avslutades med ett föredrag om sjön Ala Lombolo som är kraftigt förorenad av kvicksilver och där det tidigare har dumpats stora mängder ammunition. Björn Lindbom (SGU) och Henrik Eriksson (Golder) berättade bland annat om de utmaningar som ammunitionen har medfört, och om potentiella metoder för att muddra förorenade

sediment, där det finns risk för kvarvarande ammunition.

Efter seminariet samlades deltagarna för en gemensam två rätters middag på Camp Ripan, där det fanns chans till många intressanta samtal och skratt. Med deltagare från hela landet fanns det även chanser att knyta nya kontakter.

Med Elsa, Therese, och Håkan Ylvin från Sweco som guider inledde vi morgonen den 17 september med två stopp för att titta på platsen där de nya delarna av Kiruna ska byggas, och där saneringsarbetet nu är i full gång. Vi gjorde även ett stopp för att titta på den stadsdel där påverkade delar av Kiruna redan har rivits, samt på kulturhistoriskt viktiga byggnader som kommer att flyttas till de nya delarna av Kiruna.

Därefter styrde vi mot gruvan, och begav oss ner på ett djup på 540 meter under markytan till LKABs besöksgruva. I besöksgruvan fick vi en guddad tur där vi bland annat fick lära oss om hur det varit att jobba i gruvan genom tiderna och om gruvan och samhällets utveckling. Vi fick även titta på maskiner och fordon som används i gruvan och som souvenir fick de som ville en påse med pelletskulor.

Efter en rundvandring väntade lunch i besöksgruvan och därefter ett kortare besök i gruvans museum innan det var dags att bege oss mot markytan och flygplatsen.

Stort tack till alla inblandade för två intressanta och roliga dagar!
/Johanna Svederud,
Nätverkskoordinator

Arbetsmiljöseminarium, 3 och 12 november

SGF har i samarbete med Arbetsmiljöverket reviderat handboken "Marksanering - om hälsa och säkerhet vid arbete i förorenade områden". I samband med att en ny utgåva ges ut bjuder SGF in till två seminarier om arbetsmiljö, den 3 november i Stockholm och den 12 november i Göteborg.

Arbete i förorenade områden innebär arbetsmiljörisiker, det kan exempelvis vara risker med maskiner, geotekniska risker eller kemiska risker. I Arbetsmiljöverkets Handbok beskrivs de regler och ansvar, krav på dokumentation, organisation, risker och skyddsåtgärder mm som är relevanta vid arbete i förorenade områden. Handboken kommer inom kort i tryck.

SGF bjuder nu in till seminarier om den nya handboken, lagstiftningen på området och exempel på hur vi arbetar med arbetsmiljö i branschen. På seminariet tas det bland annat upp vilken lagstiftning som är tillämplig vid undersökningar och sanering - vad gäller i vilket skede. Hur kan vi säkerställa att lagstiftningen följs, hur arbetar vi förebyggande mm. Seminariet belyser även vilket ansvar beställaren, arbetsgivaren och medarbetaren har.

Mer information om handboken och planerade seminarier finns [här](#).

Studiebesök vid Gusum, där Gusumån har delats av i två delar med hjälp av en träspont.
Foto: Markus Gustafsson

Studiebesök vid Gusums bruk, anordnat av Region Öst

Den 20 maj arrangerade Nätverket Renare Mark Öst ett studiebesök till Gusum. Under en heldag fick deltagarna ta del av ett lärorikt och intressant seminarium samt platsbesök på efterbehandlingsområdet vid fd Gusums bruk.

Saneringsarbetena vid det nedlagda bruket påbörjades 2010 då industribyggnaderna sanerades och revs. Marksaneringen startade i slutet av 2013. Vid tidpunkten för studiebesöket pågick sanering av de mer låglänta markområdena och åns bottensediment.

Besöket inleddes med kaffe och presentationer av Annette Källman, Valdemarsviks kommun och Ebba Wadstein, Structor Miljö Öst. Annette började med att berätta om projektet och visade bilder från schakt- och spontningsarbeten och andra förberedande arbeten som pågått under vintern och våren. Ebba, som ansvarar för miljökontrollen, berättade om varför man sanerar i Gusum, vad massorna innehåller och vilken miljökontroll som görs. Hon bjöd också på några "oups", d.v.s. överraskningar och komplikationer som tillstött under projektets gång och hur problemen lösts.

Efter presentationer, diskussioner och fika besöktes saneringsområdet där Ebba, Annette, Hans Noack och Eric Wadstein visade runt på området. Hans Noack är kommunens ställföreträdande ombud och dagkontrollant och Eric är arbetsledare för entreprenören Geoserve. Schaktarbetena har planerats och utförts med fokus på att minimera uppkomsten av förorenat vatten. Vatten som läcker in i färdigschaktade områden kan pumpas tillbaka till ån utan föregående rening. En reningsbassäng, byggd av "legoklossar" i betong, för omhändertagande av förorenat vatten finns på området men har hittills inte behövts i någon större utsträckning. Projektet har varit lärorikt och utmanande även för entreprenören och krävt stor flexibilitet och ett flertal nya lösningar har tagits fram under projektets gång.

För att genomföra saneringen av åns sediment har flera hundra meter träspont tryckts ned och delat av Gusumån i två delar. På ena sidan sponten ström-

mar Gusumån fram i ca 3200 l/s medan schaktarbetet pågår i torrlagda sektioner på den andra sidan. Spontarbetet har visat sig vara mer tidskrävande och komplicerade än vad som förutsetts och vid några tillfällen har sponten varit nära att ge med sig. Tack vare god uppmärksamhet, rådigt ageranden samt en kunnig och erfaren grävmaskinist har detta undvikits.

Målsättningen med saneringen är att minska spridningen av koppar, bly och zink från bruksområdet till Gusumån med ca 80 %. Detta uppnås genom att avlägsna och omhändertaga förorenad jord och sediment, samt att bygga erosionsskydd utmed Gusumån som förhindrar spridning av kvarlämnade föroreningar. Efter genomförd efterbehandling är planen att skapa ett rekreativt område och eventuellt återställa området med en större vattenspegel. Detta ger en trivsamt närmiljö i Gusums samhälle, samtidigt som projektet reducerar behovet av återfyllnadsmassor och tillhörande transporter. Kommunen hoppas även att med små medel, t ex genom utplacering av större stenar och block i vattenfåran vid återställningsarbetena, kunna skapa mervärden som gynnar fiskar och andra vattenlevande organismer.

Vid studiebesöket anslöt deltagare från såväl Malmö som Göteborg. Det ställdes mycket frågor och arrangörerna bjöd frikostigt på sina erfarenheter. Ett mycket lyckat studiebesök!

/Markus Gustafsson, Länsstyrelsen Östergötland och Emma Klashed, ÅF Konsult

Foto: Anna Kruger, Västerås Stad

Studiebesök på Reno Kemomat i Visby, anordnat av Region Mälardalen

I Visby genomförs nu för första gången i Sverige en termisk in situ-sanering av klorerade lösningsmedel med metoden ERH – Electrical Resistance Heating. Den 11 augusti arrangerade region Mälardalen ett seminarium och studiebesök på den före detta kemtvätten Reno Kemomat.

Seminarieret inleddes av Mattias Vejlsen från Länsstyrelsen Gotland som berättade om historiken och bakgrunden till projektet.

Projektet genomförs av Region Gotland med statlig finansiering från Naturvårdsverket. Den förorenade fastigheten på 700 m² är belägen i ett villaområde och har en tvåvåningsbyggnad på 230 m² med källare. Regionen har valt att köpa fastigheten för att kunna genomföra saneringen och sedan återställa och sälja den.

Johan Åberg från Visbyark beskrev hur upphandling av saneringsentreprenaden har genomförts. Man ställde som krav att byggnaden skulle stå kvar under hela saneringen och återställas till ursprungligt skick efteråt. Byggnaden har en trång och svårtillgänglig källare, vilket innebär en stor utmaning för de entreprenörer som lämnade anbud när det gäller borrnings- och installationsarbeten. Anledningen till att man valt att ställa detta krav är att använda projektet som ett pilotförsök att testa om det finns metoder som klarar att sanera mark med klorerade lösningsmedel under befintliga byggnader.

Nils Rahm från Geosigma berättade sedan om de markundersökningar som genomförts och om åtgärdsutredning, riskvärdering, teknikval, projektering och miljökontroll. Perkloret har läckt ut i marken under tvätterbyggnaden och spridit sig i trädgården och även en bit in på grannfastighetens trädgård. Föroreningarna har påträffats ner till ett djup av cirka 9 m i marklager som huvudsakligen består av hårt packad lermorän med sandlinser. Den totala mängden perkloret som ska avlägsnas från marken har uppskattats till 500 kg.

Anders Åberg, som är Region Gotlands beställarombud, berättade bl a om informationshanteringen till medier och grannar.

Det danska företaget Geo har upphandlats för genomförandet av saneringsentreprenaden. Deras projektledare Jes Holm beskrev tekniken och hur den har tillämpats i projektet. Man borrar ner metallektroder i ett mönster med 3-4 m mellanrum som ansluts till ett nätaggregat med 3-fas växelspanning. Jorden mellan elektroderna fungerar som en ledare och dess resistivitet värmer jorden till cirka 90-100°C. Perkloret kokar vid cirka 88 °C. Filterrör av glasfiber finns installerade i samma borrhål som elektroderna och dessa ansluts till en vakuumventilationsanläggning. Denna evakuerar de gaser som bildas vid uppvärmningen bestående av föroreningar, luft och vattenånga. Gas och vätska separeras och renas i filter med aktivt kol. Mellan elektrod/vakuumburarna har temperaturmätare installerats i flera punkter och på 6 nivåer i varje punkt för att kunna övervaka och styra uppvärmningen av jorden.

Borrningsarbetet i byggnaden utfördes med en liten borrhög placerad i byggnadens bottenvåning, genom håltagningar i golvet och vidare genom källaren och dess golv. För att klara belastningen av borrhögen fick man understödja källartaket med stålbalkar och stålstämp. Uppvärmningen av jorden påbörjades i mars 2015 och är planerat att pågå till november 2015.

/Henrik Ekman, Geoserve

Renare Mark på Instagram

Under de senaste årets evenemang har vi märkt att olika hashtags kopplade till Renare Mark har dykt upp på Instagram, i samband med bland annat Vårmötet och vårens seminarier har deltagare delat sina bilder. Detta är något som vi tycker är roligt, och som vi uppmuntrar!

För att även vi ska kunna vara med och dela bilder, finns nu nätverket på Instagram som [@renare_mark](https://www.instagram.com/renare_mark). Där kommer ni framöver att få se bilder från Vårmöten och våra olika seminarier och studiebesök. Ambitionen är även att lägga upp bilder som visar Nätverkets arbete bakom kulisserna, och att ge er en möjlighet att kommentera det vi gör och komma med tips och idéer.

Foto: Märta Landell, SGI

Stadsvandring i Linköping

Renare Mark region Öst ordnade på eftermiddagen den 8 september en stadsvandring vid Industrigatan i Linköping. Ett trettiotal intresserade från bl.a. Linköping, Norrköping, Motala, Oxelösund och Stockholm träffades i det vackra vädret.

Längs med Industrigatan har ett stort antal verksamheter av olika slag bedrivits. I nuläget pågår exploatering i form av bostadsbyggande. Magnus Jansson (Linköpings kommun) berättade om undersökningar och utredningar som gjorts och hur man hanterat ärendet. Anna Tullberg (EWG) har arbetat med miljökontroll under efterbehandlingen, som pågått parallellt med byggnationen.

Promenaden ledde vidare till Lingvallens deponi. Området är numera en idrottsplats, men är också en av Linköpings största nedlagda deponier. Adrian Sandin-Sokolik (Linköpings kommun) berättade om platsen och de undersökningar som gjorts. Området ligger centralt och skulle kunna vara attraktivt för bostadsbyggande, men de stora mängderna avfall gör att risken för sätningar, metangas och varierande förekomst av föroreningar är stor och platsen finns därför kvar som en grön oas mellan bostadsområden och genomfartsleder.

Eftermiddagen avslutades med fika på ett av stadens konditorier. Vid borden utspann sig många intressanta samtala och nya kontakter knöts.

/Märta Landell, SGI

Miljökampen i Västerås

Den 3 september gick den årliga Miljökampen av stapeln. Region Mälardalen tackar alla sponsorer och deltagare för en rafflande kamp och en trevlig kväll. Stort grattis till det vinnande laget från Tyréns!

Foton: Katarina Berg, Sweco

NICOLE Conference 24-26 juni 2015 - Unconventional Contaminants, Manchester

Okonventionella, eller ovanliga föroreningar, är ett tema med stor bredd! I en mycket långsammare takt än takten vad gäller för framtagningen och användningen av nya kemikalier och mediciner, så finner man spår och effekter efter dem i naturen. Därför är okonventionella föroreningar ett område som kommer att betyda nya utmaningar i vår bransch, både för myndigheter, industrin, konsumenter men även laboratorium. Vi fick lyssna på presentationer om PFOS/PFOA, läkemedel, radioaktiva substanser, asbest i jord mm, men också om nya saneringstekniker för att tackla dessa mindre vanliga problem. En substans som stack ut heter 1,4 dioxan, som har använts flitigt bl a i USA som stabiliseringsmedel av klorerade lösningsmedel. Den förekommer därför som en bi-förorening tillsammans med PCE och TCE och har visat sig vara en svår nöt att knäcka när det gäller saneringar. Det blev en del diskussioner om just 1,4 dioxane bland våra europeiska kolleger om i fall ämnet har använts på samma vis på vår sida om Atlanten, och i så fall i vilka länder? Är detta möjligen ett kommande tema för Renare Mark?

Konferensen blev en katalys till andra diskussioner om t ex behov av mera forskning, onödigt dubbelarbete inom forskning, inom områden såsom cocktaileffekter, 'fate and transport' , och saneringstekniker. Man var överens om att mera samordning och konferenser av detta slag behövs!

Kollegorna i Nordamerika var förvånade över problem som européerna har haft avseende detektionsgränser som i visa fall överskrider olika riskbaserade gränser. Deras labb verkar kunna leverera lägre detektionsgränser med stor säkerhet. Där finns det visst utvecklingspotential hos oss i Sverige.

En dragningskraft till NICOLE, Renare mark och liknade forum är ju att knyta kontakter och lära oss av varandras framgångar och misstag. Inom NICOLEs Industry SubGroup (ISG) framfördes att man ser ett behov av, och stor potential för, att kunna dela med varandra genom att utveckla en webbaserad saneringssite. Man saknar i dagsläget ett verktyg för att ha en överblick över vilka tekniker som har prövats i olika projekt och slippa repetera andras misslyckanden och fokusera på framgångarna. Det blev mycket intresse kring 'Sveriges' lösning på detta som ni säkert redan har utforskat och haft nytta av redan, nämligen SGF:s projekt [Åtgärdsportalen](#)! Peter Harms-Ringdahl, som är redaktör för portalen, och NICOLEs ISG har numera en etablerad kontakt för att se om det finns utrymme för att bygga på Åtgärdsportalen alternativt att utveckla en ny site på engelska som kan motsvara behoven som finns inom NICOLE, men där Åtgärdsportalen eventuellt kan användas som en mall eller förlaga. Roligt när nätverkning ger utdelning!

NICOLE har sitt nästa möte i Bryssel 4-6 november med tema: Environmental Liability Directive: Implementation, experiences and national case studies. Hop-
pas att vi ses då!

/Carla Schön, Electrolux AB och styrelsemedlem Renare Mark

Det här händer i branschen

- ◆ [Grundvattendagarna 2015](#) anordnas av SGU den 13-14 oktober i Göteborg. Det övergripande temat är grundvatten och samhällsplanering.
- ◆ Vem värnar det industrihistoriska minnet när industriarv saneras? Den 14-15 oktober anordnar Regionmuseet Kristianstad en konferens med temat Industrisamhällets landskap – kulturarv, miljö och hållbarhet, Region. [Läs mer här](#)
- ◆ [NICOLE](#) anordnar en workshop med temat *Environmental Liability Directive: Implementation, experiences and national case studies* i Bryssel den 4-6 november.
- ◆ [SGF Arbetsmiljöseminarium](#), 3 och 12 november i Stockholm och Göteborg